

ΠΑΝΔΑΜΑΤΕΙΡΑ ΚΑΙ ΠΑΝΔΑΜΑΤΩΡ

οὺς ἀπαύστως παραπονουμένους διὰ τὰ καύματα τοῦ Ἰουλίου, τὸν κοινορτόν, τὸν Δήμαρχον, τὴν λειψυδρίαν καὶ ρυπαρότητα τῶν δρόμων Ἀθηναίους συμβουλευόμεν ν' ἀποδημήσωσιν ἐπὶ ἓνα μῆνα, οὐχὶ Ἰούλιον ἀλλὰ καὶ Ἀπρίλιον, εἰς Καίρον τῆς Αἰγύπτου. Ἐκεῖ θέλουσι μάθει οἱ μεμψίμοιροι οὗτοι πῶς τὰ αὐγὰ ἐκθετόμενα εἰς τὸ παράθυρον ἐφήνονται εἰς τὸ διάστημα τῆς ἀπαγγελίας ἐνὸς Πάτερ Ἡμῶν, καὶ σκληρύνονται ἂν τύχη βραδύγλωστος ὁ ἀπαγγέλλων· ἐκεῖ θὰ ἴδωσιν οἰκίας, πνέοντος τοῦ λιθός, δένδρα, ὀχήματα, διαβάτας, ὄνους καὶ καμήλους, ἐξαφανιζόμενα εἰς πυκνὸν νέφος μαύρου, ὡς τὴν πίσσαν κοινορτοῦ, οὐχὶ μεταφορικῶς, ὡς ὁ ἀθηναϊκός, ἀποτυφλοῦντος, ἀλλὰ πράγματι μεταβάλλοντος εἰς τυφλούς, ὀφθαλμιῶντας ἢ μονοφθάλμους τὸ ἓν τέταρτον, τοῦλάχιστον, τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τοῦτο ἐνῶ ὑπάρχει πρόχειρον πρὸς κατάβρεγμα τὸ θολὸν ρεῦμα τοῦ ἀκενώτου Νείλου· ἐκεῖ θέλουσι διδαχθῆ πῶς σβύνουσι τὴν δίψαν διὰ διαλύσεως κιτρίνου βορβόρου οἱ μὴ ἔχοντες νὰ δώσωσι πεντάλεπτον δι' ἕκαστον ποτήριον διηθημένου ὕδατος καὶ πῶς ἐφευρέθησαν τὰ χάρτινα περιλαίμια ὑπὸ τῶν δυστροπούντων νὰ καταβάλωσιν ἐν και ἡμισυ φράγχον διὰ πλύσιμον ἐκάστου ὑποκαμίσου.

Ἐξ ὅλων ὁμως τῶν πληγῶν τῆς Αἰγύπτου, ἡ μᾶλλον βασιανίζουσα τοὺς πρὸ εικοσάδος ἐτῶν καὶ λήγοντος τοῦ ἔαρος συγκατοίκους μου ἐν τῷ τότε ἀρίστῳ τοῦ Καίρου Βασιλικῷ Ξενοδοχείῳ ἦτο ὅτι δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ κοιμηθῆ τις μόνος, οὐδὲ κἂν εὐκόλον νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τίνας εἶχεν ἐκάστοτε εἰς τὴν κλίνην του συντρόφους. Ἀνὰ πάντα τῷ ὄντι δηλωτικὸν τῆς παρουσίας των κνισμόν, ἐδικαιούτο μετ' ἴσης πιθανότητος νὰ ὑποθέσῃ ὅτι συνεκόμισε φθειρας ἐκ τοῦ χθεσινοῦ περιπάτου εἰς τὸ Καγκαλῆ Παζάρ, ὅτι περιπατεῖ ἐπ' αὐτοῦ κἂνθαρος, ὅτι τὸν ἐμίανε δυσώδης κορέος, ἢ τὸν ἐκέντησεν ἰοβόλος σκορπιός.

Ἐκ τούτου συνέβαινε ὅτι εὐθύς μετὰ τὸ πρόγευμα ἀπεσύρετο μὲν ἕκαστος ἡμῶν εἰς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ πρὸς μεσημβρινὸν ὕπνον, μετὰ τινα ὅμως λεπτὰ ἔβλεπέ τις πάντας κατὰ σειράν συνερχομένους εἰς τὴν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ξενωνῶν μικρὰν αὐλήν, ὡς εἰς τὸ μόνον κατὰ τὰς θερμὰς ὥρας ὀπωσοῦν κατοικήσιμον μέρος. Οἱ τέσσαρες τῷ ὄντι ὑψηλοὶ τοῖχοι τοῦ τετραστέγου οἰκοδομήματος μετέβαλλον τὴν αὐλήν ταύτην εἰς εἶδος τι φρέατος, καὶ μικρὰ τις μετὰ πίδακος δεξαμενὴ παρεῖχεν ἂν οὐχὶ δρόσον, τὸ παρήγορον τουλάχιστον κελάρυσμα ὕδατος καταλειβομένου. Εἰς τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα πρέπει νὰ προστεθῇ ὁ τεχνητὸς ζέφυρος γιγαντιαίου κρεμαστοῦ ἀνεμιστηρίου, παλλομένου ὑπὸ εὐρώστου μαύρου, τὸν ὁποῖον, πρὸς μετριασμόν τοῦ αἰθιοπικοῦ αὐτοῦ ἀρώματος, ἐρράντιζον μακρόθεν δι' ὕδατος τῆς Κολωνίας δύο φιλοπαίγμονες Ἀγγλίδες. Οὐδὲ ταῦτα ὅμως οὐδ' ἡ ἀκατάπαυστος ἐπὶ δίσκων περιφορὰ μοναδικῆς τὴν ποικιλίαν συλλογῆς δροσιστικῶν ἐξ ἀνανάς, ρόδων, πιχροκεράσσου, κιτρομήλου, ζιζύφου, ταμαρίνθου καὶ παντὸς ἄλλου καρποῦ καὶ ἄνθους, οὐδὲ τοῦ ἄραβος ταχυδακτυλογοῦ τὰ θαύματα, οὐδὲ τῆς ἐπαιτούσης ζάκχαριν δορκάδος ἡ χάρις καὶ ἡ ἡμερότης, οὔτε τῶν μεταξοτρίχων αἰλούρων τῆς Ἀγκύρας αἰ θωπεῖαι, οὔτε τοῦ πολυγλώσσου ψιττακοῦ αἰ προσρήσεις, οὐδ' αὐτὴ τῆς χαριτοβρύτου ξενοδόχου ἡ παρουσία ἤρκει νὰ νικήσωσι τῶν πολυῶρων ἐκείνων καταναγκαστικῶν συνεδριάσεων τὴν πληξίν καὶ τὴν ἀνίαν. Τὸ μόνον κατ' αὐτῆς κάπως δραστικώτερον ἀντίδοτον ἦτο ἡ ἰλαρότης, τὴν ὁποίαν ἐπροκάλει πάντοτε ἡ ἐμφάνισις ζεύγους τινὸς ἀληθῶς πρωτοτύπου. Περὶ μὲν τῆς κυρίας ἡδύνατό τις ἐκ πρώτης ὄψεως, ἄνευ δισταγμοῦ, νὰ βεβαιώσῃ ὅτι πρὸ τριάκοντα ἢ καὶ περισσοτέρων ἐτῶν ὑπῆρξεν ἐκτάκτως ὠραία· ἀλλ' ἤδη οὔτε τὸ χρῶμα, οὔτε ἡ κόμη, οὔτε τὰ ὀφρύδια, οὔτε οἱ ὀδόντες οὐδ' ἄλλο τι ἦτο παρ' αὐτῆ ἀληθινόν, πλην μόνων τῶν κοσμοῦντων τὰ ὦτα καὶ τοὺς δακτύλους τῆς ἀδαμάντων. Οὐδ' ἤρκειτο εἰς τούτων μόνον τὴν λαμπρῆν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνδυμασία αὐτῆς ἡμιλλᾶτο πρὸς τῆς Ἰριδος τὴν ποικιλίαν, ἡ κόμη ἢ μᾶλλον φενάκη ἀπὸ πρωῖας βοστρυχισμένη, τὸ πιλιδιον ἀληθῆς ἀνθῶν, ὁ πέπλος ἐκ τριχάπτου καὶ οἱ ἐβδομηκονταετείς πόδες συνεσφιγμένοι ἐντὸς χρυσοπόρπων ἀτλαζίνων ὑποδηματίων· τὸ δὲ ἐκ πάντων τούτων ἀναδιδόμενον ἄρωμα τοῦ πρὸ ἡμίσεως αἰῶνος περιζητήτου ἀποστάγματος Millefiori, τόσοσ ἰδιάζον καὶ βαρὺ, ὥστε ἤρκει μόνον ν' ἀναγγεῖλῃ ἀλανθάστως τὴν προσέγγισιν τῆς κυρίας Ὀρτενσίας Βερτολότη. Οὐχ ἦττον δὲ τοῦ ὑποκειμένου, τῆς ἐνδυμασίας καὶ

τῆς ὁσμῆς ἦσαν καὶ οἱ τρόποι αὐτῆς ἰδιόρρυθμοι καὶ ἀρχαῖκοί. Εἰσερχομένη ἐχαιρέτα περιληπτικῶς πάντας, θέτουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας, καὶ στρέφουσα ἔπειτα κύκλῳ τὴν κεφαλὴν διένεμεν ὡς ἀντιδωρον ἀνὰ ἓν βλέμμα καὶ ἓν γλυκὺ μειδίαμα εἰς ἕκαστον ἡμῶν, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ὑποψίας ὅτι ἐμοίραζεν πράγματα στερούμενα ἀπὸ πολλοῦ πάσης ἀξίας. Ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε ἔτεινε τὴν δεξιάν της πρὸς χειραψίαν, ἀλλὰ πάντοτε ὑψηλὰ πρὸς ἀσπασμόν, οὐδ' ἐκάθιζε ποτε χωρὶς πρῶτον ὡς ἐξ ἀπροσεξίας νὰ δειξῆ καὶ ἔπειτα νὰ σκεπάσῃ μετὰ προσοχῆς τὸν πόδα, καὶ πλειστάκις, οὐδενὸς μελετῶντος ἐπιθεσιν, ἐλάμβανεν ἦθος ἀμυνομένης. Περὶ δὲ τοῦ κ. Δαυιδ Βερτολότῃ ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι ἦτο κατὰ τινα ἔτη νεώτερον τῆς συζύγου του γερόντιον, διδάκτωρ τῶν *καλῶν γραμμάτων*, ἰππότης τοῦ Ἀγ. Μαυρικίου, εὐγενέστατος τοὺς τρόπους, ἀλλὰ καὶ κατεχόμενος ὑπὸ τῆς μανίας ν' ἀπαγγέλλῃ περὶ παντὸς ζητήματος, καὶ ἰδίως καλλιτεχνικοῦ, αὐτοσχεδίου λόγους εἰς γλῶσσαν γαλλικὴν προφερομένην ἰταλιστὶ καὶ μάλιστα λομβαρδιστί. Καὶ τοιοῦτο μὲν ἦτο τὸ ἀνδρόγυνον, ἡ δὲ δι' αὐτοῦ διασκέδασις συνίστατο πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ ὑποκρίνωνται πάντες σφοδρὸν ἔρωτα πρὸς τὴν κυρίαν, περιάγοντες αὐτὴν διὰ τοῦ πλήθους τῶν ἀπαιτήσεων εἰς ἀστειοτάτην ἀμηχανίαν περὶ τὴν προτίμησιν εὐνοουμένου, τὸν δὲ κύριον νὰ ἐνθαρρύνωσι μὲν εἰς αὐτοσχεδιάσματα, μετ' ὀλίγον ὅμως, ἐνῶ ἐρητόρευε πλησίστιος, νὰ πνίγῃσι τὴν φωνὴν του διὰ συναυλίας βαρυήχων ρογχασμῶν, ζητοῦντες ἔπειτα παρ' αὐτοῦ συγγνώμην ἂν κατελήφθησαν ὑπὸ ὕπνου ἀκουσίου καὶ ἀκαταμαχῆτου. Ταῦτα ἔβαινον ἐπὶ τινα χρόνον ὁμαλῶς ἐντὸς τῶν ὅριων σχετικῆς τινος εὐπρεπειας, ἀλλ' ἀποφράδα τινὰ ἡμέραν, καθ' ἣν τὸν χυμὸν τοῦ ἀνανὰς καὶ τῆς ταμαρίνθου εἶχεν ἀντικαταστήσει ὁ παγωμένος καμπανίτης, οἱ ζωηρότεροι τῶν θαυμαστῶν τῆς καλῆς Ὁρτενσίας ἐξετράπησαν εἰς ὑπέρβασιν τῶν ἐσκαμμένων τόσον σπουδαίαν, ὥστε ὁ ἀνεκτικώτατος τῶν συζύγων ἠναγκάσθη νὰ θυμώσῃ καὶ ν' ἀποχωρήσῃ, ἀποκομιζῶν τὴν συμβίαν του, ὑπερβαίνων ὅμως τὴν φλιάν τῆς θύρας, ἔκρινε πρέπον νὰ στραφῆ καὶ νὰ κεραυνώσῃ τοὺς αὐθάδεις ὡς ἐξῆς: «Ἄρκοῦμαι, Κύριοι, πρὸς τιμωρίαν σας νὰ σᾶς δηλώσω ὅτι ἡ δέσποινα πρὸς τὴν ὁποῖαν ἠσεβήσατε, πρὶν ἢ ἀξιοθῶ νὰ συζητηθῶ μετ' αὐτῆς, ὠνομάζετο Ροζάτῃ Γκλέτῃ!»

Ἡ δόξα, καὶ πρὸ πάντων ἡ θεατρικὴ, παρακμάζει σήμερον τόσον ταχέως, ὥστε καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τῆς φερούσης τὸ ἀνωτέρω ὄνομα ἐνδέχεται ν' ἀγνοῶσιν οἱ νεώτεροι τῶν ἀναγνωστῶν. Τῆς ὁμηγύρεως

ὅμως ἡ κατάπληξις ὑπῆρξε μεγάλη, διότι οὐδεὶς ἐδικαιοῦτο πρὸ τε-
 τάρτου αἰῶνος ν' ἀγνοῇ τὸ ὄνομα τοῦτο· παρ' ἐμοὶ δὲ ἐξήγειρε τὴν
 ἀνάμνησιν ὀπτασίας τῶν παιδικῶν μου χρόνων ἀλησμονήτου. Ἐσπέραν
 τινά, μετὰ τὴν παράστασιν ἐπὶ τοῦ θεάτρου τῆς Γενούης τοῦ πολυ-
 κρότου μπαλέττου «Μελεάγρου», ἀποκοιμηθεὶς ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἀνα-
 μενούσης τὴν σειρὰν αὐτῆς νὰ κινήσῃ, ἀφυπνίσθη ἐντρομος ὑπὸ φοβε-
 ρᾶς βοῆς. Παράφορον καὶ ἀλλαλάζον πλῆθος ἐφόρμα κατὰ πλήρους
 ἀνθοδεσμῶν θερίππου, ἀπωθούμενον ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων καὶ τῶν
 ἀστυνομικῶν κλητῆρων, τῶν ὁποίων ἀντήχουν αἱ ἐπιταγαὶ διαλύσεως,
 ἐκρότουν αἱ μάστιγες καὶ ἤστραπτον τὰ ξίφη. Μετὰ βραχεῖαν ὅμως
 πάλιν κατίσχυον τῶν ἀντιπροσώπων τῆς τάξεως οἱ τῆς ἀταξίας ὁ
 ἠνίοχος, πειραθεὶς νὰ προχωρήσῃ, ἐκρημνίζετο ἐκ τῆς ἔδρας του, οἱ
 ἕπποι ἀπεζεύγοντο καὶ τὴν θέσιν αὐτῶν ἐλάμβανον λογικὰ ὄντα, μετα-
 βληθέντα εἰς ἄλογα ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἐνῶ ὀρθῆ ἐν τῇ ἀμάξῃ,
 πατοῦσα ἐπὶ στιβάδος ἀνθίων καὶ ὡς ὄνειρον ὠραία ὑπὸ τὸ φῶς τῶν
 βεγγαλικῶν λαμπάδων, ἠὲ χαρίσται ἡ Ροζάτη Γαλέττη τὰ ἐπευφη-
 μούντα πλήθη κράζουσα: «Grazie, Signori, e troppo»!

Παρὰ τῶν θαυμαστῶν αὐτῆς ἐκηρύττετο ἡ Γαλέττη χορεύτρια
 ἐφάμιλλος τῆς Ἐσλερ, τῆς Τζερτίου καὶ τῆς Ταλλιόνη· οὔτε πρὸς
 Ἐλφην ὅμως, οὔτε πρὸς χρυσαλίδα ἢ ἄλλο τι ἀτμῶδες καὶ ἐναέριον
 ἠδύνατο ὡς ἐκεῖναι νὰ ὁμοιωθῇ, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον πρὸς ἐμψυχωθέν
 ἀγαλμα τῆς Ἡρας ἢ Ρωμαίας αὐτοκρατορίσσης. Ὁ χορὸς αὐτῆς ἦτο
 πρὸ πάντων ἐπιδειξις τοῦ κάλλους της, ὑπὸ πάσας αὐτοῦ τὰς ἀπόψεις,
 καὶ πολὺ τῶν κινήσεων θαυμαστότεραι αἱ καμπύλαι τοῦ τραχήλου καὶ
 τῶν ὤμων, τὸ ἀψιδωτὸν σχῆμα τοῦ ποδὸς καὶ ἡ ἐντασις τῶν μυώ-
 νων τῆς κνήμης. Ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἢ χορεύουσα ἐθριάμβευεν ἀκινή-
 τοῦσα. Ὅταν μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐπιπονωτέρας τινὸς σειρᾶς ἀλμάτων
 ἐστηρίζετο εἰς στήλην ἢ κορμὸν δένδρου, καταπόρφυρος ἐκ τοῦ ἀγῶνος
 καὶ οὐχὶ τοῦ ψιμμουθίου, συνέχουσα διὰ τῆς χειρὸς τοὺς παλμούς τοῦ
 ὀγκωθέντος στήθους, ἐνῶ παρασυρθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἰδίου βάρους κατέρ-
 ρεεν ἡ κόμη της ἐπὶ τῶν ὤμων της ὡς μαύρη πλημμύρα, ἐφλογοβό-
 λουν οἱ ὀφθαλμοί, διέστελλε τὰ χεῖλη μειδίαια Βάκχης καὶ θρόμβοι
 τινὲς ἰδρωτὸς ἔστιλβον εἰς τοὺς κροτάφους της ὡς μαργαρίται, πάντες
 τότε ἐλησμονοῦν τὴν χορεύτριαν, ὅπως θαυμάσωσι τὴν γυναῖκα· ἡ δὲ
 ἐκ τοῦ θεάματος αἰσθησις ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἔτρεμον αἱ χεῖρες αἱ κρα-
 τοῦσαι τὰς διόπτρας, καὶ πλειστάκις συνέθη ν' ἀντηχῆσωσιν αἴφνης
 παταγῶδη χειροκροτήματα καὶ νὰ πέσωσι βροχηδὸν ἐπὶ τῆς σκηνῆς

αὶ ἀνθοδέσμαι, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐμφανοῦς ἀφορμῆς, ἐνῶ ἀνεπαύετο περι-
 μένουσα τὴν σειρὰν τῆς νὰ χορεύσῃ. Ἡ τότε αὐστηρὰ ἐν Ἰταλίᾳ λο-
 γοκρισία καὶ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ὑποκινούμενα ὑπὸ σεμνοτύφων τι-
 νῶν ἢ, τὸ πιθανώτερον, ζηλοτύπων ἀριστοκρατικῶν γυναικῶν, ἀπεπει-
 ρᾶτο μὲν ἐνίοτε νὰ ἐπέμβῃ πρὸς περιορισμὸν τοῦ σκανδάλου, ὡς τὸ
 ὠνόμαζε, δύσκολον ὅμως ἦτο νὰ διατυπωθῇ εὐλογόν τι παράπονον
 κατὰ τῆς μόνης ἴσως χορευτρίας, ἣτις οὔτε ἐψημμυθιοῦτο, οὔτε ἐγύ-
 μωνεν ὅσον αἱ ἄλλαι τὸ στήθος, καὶ τῶν διαφανῶν χιτωνίων ἐπρο-
 τίμα ν' ἀνατινάσῃ βαρείας μέχρι μέσης κνήμης ἐσθῆτας, διὰ κινήσεως
 τοῦ γόνατος ἀμιμήτου. Τί δὲ ἔπταίεν ἐκείνη, ἂν ἔπλασεν αὐτὴν ὁ Θεὸς
 οἶαν οἱ ἐρμολύφοι τὴν Ἥραν; ἂν δὲν εὐρίσκετο Ἰξίων ἰκανὸς νὰ προ-
 τιμῆσῃ τῆς Ἥρας οἰανδῆποτε Νεφέλην, ἂν ἦτο ὡς τοῦ Χαρμολάου τοῦ
 μεγαρικοῦ διτάλαντον τὸ φίλημά της καὶ ἂν πρὸς εὔρεσιν τῶν ταλάν-
 των τούτων ἐπώλησαν εἰδωλολάτραι τινὲς τὸν ἀγρόν των, ὑπέγραψαν
 συναλλάγματα ἢ καὶ ἐλήστευσαν τὸ πατρικὸν ταμεῖον ἢ τὴν μητρι-
 κὴν κειμηλιοθήκην; Οὐδὲ δικαιώτερον ἦτο νὰ θεωρηθῇ ὑπεύθυνος, ἂν ὁ
 γέρων μαρκήσιος Σπινόλας ἐπρόσφερον αὐτῇ τὴν καρδίαν, τὴν χεῖρα
 καὶ τὴν ἀποκλήρωσιν τῶν ἀνεψιῶν του· ἂν ὁ νεόγαμος δούξ Βαλδισέρας
 ἐρράπισεν ἐν πλήθοντι θεωρεῖφ τὴν γυναῖκά του, τολμήσασαν νὰ τὴν
 συρίζῃ· ἂν ὁ ἐκβακχευθεὶς ἀντιπρόσωπος τῆς βασιλείσης Ἰσαβέλλας,
 ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ στήθους του καὶ ἔρριψεν εἰς τοὺς πόδας της ἀδα-
 μαντοκόλλητον ἀστέρα, ἢ ἂν ὁ ἠγούμενος τῶν Καπουκίνων, εἰς δὲν
 ἐξωμολογεῖτο τὰ ἀμαρτήματά της, ἐγονάτισεν ἐμπρὸς τῆς ἰκετεύων
 καὶ μετ' αὐτοῦ ν' ἀμαρτήσῃ. Πῶς δὲ νὰ μὴ θεωρήσῃ τις ὡς ἀσύστα-
 τον κακολογίαν, ὅτι ὁ ὑπόβολεὺς τοῦ θεάτρου περιφρονηθεὶς παρ' αὐτῆς,
 ἐσκόρπισε διὰ πιστολίου τὸν μυελὸν του, ἐνῶ αὐτὸ τοῦτο ἀπεδείκνυεν
 ὅτι μυελὸν δὲν εἶχεν; Ἡ δὲ τοσαύτη θραῦσις εἰς μόνους τοὺς μὴ ἰδόν-
 τας τὴν γυναῖκα ταύτην ἐφαίνετο ἀλλόκοτόν τι καὶ μυθῶδες. Πρὸς
 ἐξήγησιν τῆς γοητείας αὐτῆς, ἀρκούμεθα νὰ ἐνθυμίσωμεν ὅτι ἡ ἱστο-
 ρία, ἡ ποίησις καὶ ἔτι ἡ τέχνη, κατέστησε γυναικεῖά τινα ὀνόματα
 ἀχώριστα ἀπὸ τῆς ἰδέας ἡδονῆς τινος ὑπερανθρώπου. Ὀλίγοι, πιστεύο-
 μεν, εἶναι ἐκεῖνοι, εἰς οὓς δὲν ἐπροξένησεν ἡδυπαθὲς ρῖγος τὸ τῆς Δα-
 λιδᾶς, τῆς Σολόμης, τῆς Κλεοπάτρας ἢ τῆς βυζαντινῆς Θεοδώρας.
 Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι πάσας ταύτας τὰς ἀντιπροσώπους
 τῆς ὑπερτάτης ἐντάσεως τῆς ἡδυπαθείας ἀναπλάττει αὐθορμήτως ἡ
 φαντασία ἡμῶν κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τύπον γυναικὸς ὑπερβάτης
 τὴν ἦβην, εὐμελοῦς, μετὰ βλέμματος ἐπιτακτικοῦ καὶ χεῖλους κάπως

εἰρωνικοῦ. Τοιοῦτο ἦτο τὸ κάλλος καὶ τὸ ἦθος τῆς Γαλέττης, τῆς μόνης ἰκανῆς νὰ ἐμποιήσῃ εἰς τοὺς λατρευτάς αὐτῆς τὴν αἴσθησιν, ὅτι ἀσπάζονται τὸ κράσπεδον τῆς ἐσθῆτος Σεμιράμιδος ἢ πατοῦνται ὡς ὁ Ἑρακλῆς ὑπὸ τοῦ σανδαλίου Ὀμφάλης. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν χρόνον ἐφαίνετο κατορθώσασα ν' ἀφοπλίσῃ. Ὅτε εἶδον αὐτὴν ἀποθεουμένην ἐν Γενούῃ, ἦτο βεβαίως ὑπερτεσσαρακοντοῦτις, οὐδ' ὑπῆρξεν ἐκείνη ἢ τελευταία ἀπόζευξις τῶν ἴππων τῆς θαυμαστῆς γυναικός, ἀλλ' ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἀκόμη ἐξηκολούθησε νὰ χορεύῃ, ἢ μᾶλλον νὰ ἐπίδεικνύῃ ἑαυτὴν ἐν Νεαπόλει, Τεργέστη, Μιλάνῳ καὶ Φλωρεντίᾳ. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους κατέβαλε φεῦ! τὴν πανδαμάτειραν ὁ πανδαμάτωρ, ὁ μεταβαλὼν εἰς τὸ οἰκτρὸν ἐκεῖνο ἄθροισμα ρυτίδων, προκομίων, ἐπιχρισμάτων, μωρῶν ἀξιώσεων καὶ ἀλλοκότων μορφασμῶν, τὸ πρὶν εἶδωλον τῆς ὅλης Ἰταλίας, εἰς ἀντικείμενον γέλωτος τὴν παραίτιον τῶν τούτων δακρύων παραίτιον!

Τὴν ροὴν τῶν ἀναμνήσεων διέκοψαν αἱ παρακλήσεις τῆς ξενοδόχου ὅπως δυσωπήσωμεν δι' οἰουδήποτε τρόπου τὸ ζεῦγος Βερτολόττη, τὸ ἐτοιμαζόμενον ἤδη ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸ ἀντικρὺ ἀντίζηλον ξενοδοχεῖον τῆς Ἀνατολῆς. Μετὰ βραχεῖαν περὶ τούτου σύσκεψιν ἀπεφασίσθη παμφηφεῖ εἰς μὲν τὴν κυρίαν νὰ προσφέρωμεν δι' ἐράνου μεγαλοπρεπῆ ἀνθοδέσμη, μεθ' ἰκετηρίου γράμματος, ὅπως συγχωρήσῃ παρεκτροπὴν, δι' ἣν ἔπαιε πρὸ πάντων τὸ πολυῦμνητον αὐτῆς κάλλος, τὸν δὲ κύριον νὰ ἰκανοποιήσωμεν ἐπιτρέποντες αὐτῷ νὰ ρητορεύσῃ ἐπὶ δίδωρον ἄνευ διακοπῆς. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀναφορᾶς ὑπῆρξε τελεία. Εὐθύς, τῷ ὄντι, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς, ἐπέλαμψεν εἰς τὸ παράθυρον τοῦ κοιτῶνός της ἡ ἰλαρὰ ὄψις τῆς κυρίας Ὀρτενσίας, ὁσφραϊνομένης τὰ σταλέντα ἄνθη καὶ παρεχούσης ἡμῖν μετὰ γλυκεροῦ μειδιάματος πλήρη ἄφεισιν ἀμαρτιῶν, κατὰ δὲ τὴν ὑπαίθριον συνεδρίασιν τῆς ἐπιούσης, ἀνέπτυσσεν εἰς ἡμᾶς ὁ κύριος Δαβὶδ Βερτολόττης τὴν περίφημον αὐτοῦ θεωρίαν περὶ ὑπεροχῆς τοῦ *μαλέττου*, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ δράμα καὶ τὸ μελόδραμα, ὡς ἐξῆς:

«Σκοπὸς τοῦ τεχνίτου εἶναι, Κύριοι, νὰ συγκινή τὴν ψυχὴν ἡμῶν, μεταδίδων ὅσα αἰσθάνεται ὁ ἴδιος. Τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτύχῃ, εἴτε ὑποβάλλων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ ἰκανὸν νὰ προκαλέσῃ τὴν συγκίνησιν ταύτην ἀντικείμενον, ὡς ὁ ζωγράφος, ὁ γλύπτης καὶ ὁ παντόμιμος, εἴτε ἀγωνιζόμενος νὰ ἐρμηνεύσῃ ὁ ἴδιος τὴν ἐκ τούτου ἐντύπωσιν καὶ νὰ μεταδώσῃ αὐτὴν, ἔστω καὶ ἀορίστως, εἰς τοὺς ἄλλους, ὅπως πράττει ὁ μελοποιός. Ἡ ζωγραφικὴ, ἡ γλυπτικὴ, ἡ μουσικὴ καὶ

ἡ μιμητικὴ ὄρχησις εἶναι βεβαίως ἐξοχοὶ τέχναι, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου διοπρόσιτοι εἰς τοὺς πολλούς, τοὺς χρήζοντας, ὅπως συγκινηθῶσιν. ἐκφραστικοῦ μέσου ὑλικωτέρου, ἐξηγούντος τὰ πάντα καὶ ἀπαλάττοντος ἀπὸ παντὸς κόπου τὴν νοθρὰν καὶ ἄπτερον αὐτῶν φαντασίαν. Τοιοῦτο εἶναι ὁ προφορικὸς λόγος. Ὑπάρχουσι φιλόσοφοι, κηρύττοντες τὴν γλῶσσαν θεῖαν ἀποκάλυψιν, καὶ μὴ ἀναλογιζόμενοι, οἱ ἄθλιοι, ὅτι ὑβρίζουσι τὸν Θεὸν ἀποδίδοντες αὐτῷ τρόπον ἐκφράσεως, οὐ μόνον συνθηματικόν, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἄχαριν, βάνανυσον καὶ τραχύν. Τί ἄλλο τῷ ὄντι εἶναι πᾶσα γλῶσσα παρὰ μόνον ἐλεινὸν κράμα συριγμοῦ, βραγχνότητος καὶ ρινοφωνίας, δάσεων, τὰ ὅποια ἀναγκάζουσι τὸν ἐκφέροντα νὰ χασμηθῆ, ψιλῶν τὰ ὅποια δὲν δύναται νὰ προφέρῃ χωρὶς νὰ πτύσῃ, ἀφορήτων χασμωδιῶν, ἀμφιβόλων διφθόγγων, χαλαρῶν συνδέσμων, ἀργῶν ἐπιθέτων, καὶ ἄλλοκότων ιδιωτισμῶν;

«Ἡ τοιαύτη χάριν τῶν πολλῶν προσθήκη τοῦ λόγου εἰς τὴν μίμησιν ἐγέννησε τὸ δράμα, τὸ ἀναβιβάζον ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρόσωπα διαλεγόμενα περὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν ὑποθέσεων καὶ συμπερόντων, ἐνώπιον ἀκροατῶν ἡλιθίων, οἵτινες, ἂν δὲν ἦσαν τοιοῦτοι, ἠδύνατο, προσέχοντες εἰς τὰ περὶ αὐτοὺς συμβαίνοντα, νὰ ἐντροφήσωσιν εἰς δράματα ἀσυγκρίτως κάλλιον ἢ ἐπὶ τοῦ θεάτρου παριστανόμενα ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀληθῶς δρώντων καὶ πασχόντων προσώπων. Οὐδὲ περιορίσθη εἰς τοῦτο τὸ κακόν· ἀλλ' εὐρέθησαν καὶ οἱ ἐπιχειρήσαντες νὰ μελοποιήσωσι τὸν διάλογον, ἥτοι νὰ καθυποτάξωσι τὴν μουσικὴν εἰς πάσας τοῦ δράματος τὰς περιπετείας. Τὸ τοιοῦτο ὅμως πείραμα, τὸ ὄνομασθὲν μελόδραμα, ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ ἀποτύχῃ ἐλεινῶς, διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἂν μὲν ἀποβλέπῃ πρὸ πάντων ἡ μουσικὴ εἰς τὴν τέρψιν τῆς ἀκοῆς, ἂν ἦναι δηλ. ἐλαφρὰ καὶ ζωηρὰ ὡς ἡ Ἰταλική, ἀποδεικνύεται ἀσυμβίβαστος πρὸς πᾶσαν ἔντασιν τοῦ τραγικοῦ πάθους, ἂν δὲ πάλιν ἐπιδιώξῃ τὴν ἐμβριθεῖαν καὶ τὴν ἀκριβεστέραν συμφωνίαν πρὸς τὴν ἐκ τοῦ δράματος διάθεσιν τῆς ψυχῆς, ὡς ἡ τῶν νεωτέρων Γερμανῶν, τότε ἡ ἀκρόασις αὐτῆς ἀποβαίνει πολὺ μᾶλλον κόπος παρὰ ἡδονή.

«Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἴσως περιττὸν νὰ καταστήσω διὰ τινος παραδείγματος ἔτι σαφέστερον ὅσα λέγω. Πάντες γνωρίζετε τὸν μιμητικὸν χορὸν τὸν λεγόμενον τῆς *Μελίσσης*. Νέα κόρη θέλει νὰ κόψῃ ρόδον, καὶ ἐκ τῆς κάλυκος τοῦ ἀνθους ἐκπηδᾷ μέλισσα διώκουσα, φοβίζουσα ἢ καὶ πληγόνουσα διὰ τοῦ κέντρου τὸ κορασίδιον. Πρὸς στιγμὴν ἐνόμισεν αὕτη ὅτι ἀπηλλάγη τοῦ θηρίου καὶ ἀναλάμπει ἐπὶ τοῦ προσώπου

της ἢ χαρά· τὴν πρόσκαιρον ὅμως ταύτην γαλήνην διαδέχεται καὶ πάλιν ὁ σάλος καὶ ὁ τρόμος, διότι ἤσθάνθη τὸ πονηρὸν ζωῦφιον ἐμφωλεῦον εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ πέπλου της, ὃν ρίπτει μετὰ φρίκης μακρὰν αὐτῆς· ἀλλὰ οὐχί, δυστυχῶς, μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν μέλισσαν τὴν εἰσδύσασαν ἤδη ὑπὸ τὴν ἐσθῆτα. Καὶ ταύτην λοιπὸν σπεύδει ν' ἀποβάλλῃ ἢ μᾶλλον νὰ σχίσῃ, τρέχουσα ὡς μαινομένη καὶ σκορπιζουσα τοῦ περὶ ἑαυτὴν τὰ τεμάχια τοῦ ὑφάσματος, μέχρις οὗ καταβληθεῖσα ὑπὸ τρόμου καὶ τοῦ καμάτου καταπέσῃ ἡμιθανὴς καὶ ἡμίγυμνος ἐπὶ τῆς χλόης.

Τοιαύτη εἶναι ἡ *παρτομίμα*· καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ διάστημα δὲν ἔπαυσεν ἡ χορευτρία νὰ παρίσταται ἐνώπιον ἡμῶν ζωηρά, εὐχαρις, εὐκίνητος καὶ περωτή· οὐδ' ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἴδωμεν τὰ ρόδινα χεῖλη της διαστρεφόμενα πρὸς ὀχληρὰν ἀπαγγελίαν φωνηέντων καὶ συμφῶνων, ἢ τὸν λαϊμὸν αὐτῆς ὀγκούμενον πρὸς ἐπίπονον ἐκφορὰν βαρέως ἢ ὀξέως ἤχου. Ἄφου, τῷ ὄντι, ἀρκοῦσι πρὸς σαφῆ ἀποτύπωσιν καὶ τοῦ λεπτοτάτου αἰσθήματος ἢ ἔφρασις τοῦ προσώπου καὶ τοῦ σώματος αἰ κινήσεις, τίς ἢ ἀνάγκη ἀμίλλης πρὸς τὴν φλυαρίαν σοφιστοῦ ἢ τοὺς λαρυγγισμοὺς κοσσύφου; Ἄς ἀφίσωμεν λοιπὸν τὸ μελόδραμα καὶ τὸ δράμα εἰς τοὺς χυδαίους . . .

— Ἄλλα κύριε, διέκοψεν ἡ παρακαθημένη πυρρόμαλλος ἀγγίλις, πρέπει ἄρα νὰ κατατάξω μετὰ τῶν χυδαίων τὸν Ρακίναν καὶ τὸν Σαιξπεῖρον;

— «Ὅχι βεβαίως, κυρία μου, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐνθυμηθῆτε ὅτι, ζῶντος τοῦ Ρακίνα, αἱ τραγωδίαὶ αὐτοῦ παριστάνοντο ὑπὸ ἠθοποιῶν ἀλευροπᾶστων τὴν κόμην, καὶ φερόντων τὸ ἔνδυμα τῆς αὐτῆς τοῦ Λουδοβίκου ιδ', ἐπὶ σκηνῆς ὅπου παρεκάθητο ἀναμιξ μετὰ τῶν προσώπων τοῦ δράματος οἱ προνομιοῦχοι θεαταί, καὶ ὅτι ταῦτα ἤρκουν ὅπως καταστήσωσιν ἀδύνατον πᾶσαν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἐπομένως τοῦ πνεύματος ἀπάτην. Ἄλλως δὲ αἱ τραγωδίαὶ τοῦ Ρακίνα στεροῦνται πάσης δράσεως· δὲν εἶναι δράματα, ἀλλὰ βιβλία, τὰ ὅποια οὐδὲν ζημιοῦνται ἀναγινωσκόμενα παρὰ τῇ ἐστίᾳ, ἀντὶ νὰ διδαχθῶσιν ἀπὸ τῆς σκηνῆς. Ὅλος διάφοροι τούτων εἶναι αἱ τραγωδίαὶ τοῦ Σαιξπεῖρου, ἧτοι μόνον δράσις ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους· ὁ δὲ διάλογος εἶναι ἐν αὐτοῖς τόσον ἐπουσιώδης, ὥστε θὰ ἠδύνατο ἄνευ μεγάλης ζημίας νὰ λείψῃ. Τοῦτο αἰσθανόμενος αὐτὸς ὁ Σαιξπεῖρος, οὐδέποτε διστάζει νὰ θυσιάσῃ τὸν διάλογον εἰς πᾶσαν αὐτοῦ ἰδιοτροπίαν. Ὅτε μὲ ὑπακρούων εἰς τὸν λυρικὸν αὐτοῦ οἶστρον, παρενθέτει ποιήματα ὅπως ἀλ-

λότρια τῆς δραματικῆς ὑποθέσεως, ὅτε δὲ ἔχων ὄρεξιν νὰ γελᾷ, παρσισάγει πρόσωπα ἀνταλλάσσοντα ἐπὶ ὀλοκλήρους κατὰ σειρὰν σκηνὰς χαριεντισμούς, βωμολοχίας καὶ λογοπαίγνια, οὐδὲ ταῦτα ἔχοντά τι κοινὸν πρὸς τὸ δρᾶμα, καὶ ἄλλοτε πάλιν, κατὰ τὰς κρίσιμους μάλιστα πλοκάς, ἀντικαθιστᾷ ὡς ἐν τῷ μπαλέττῳ τὸν διάλογον ἢ ἀπλῆ ὑπόδειξις τοῦ τί πρέπει νὰ πράξωσι τὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρόσωπα, νὰ μονομαχήσωσι, νὰ ἐγγύσωσιν εἰς κύλικα δηλητήριο, νὰ κόψωσι κλάδους δένδρου, νὰ ἐξορύξωσιν ὄφθαλμὸν ἢ νὰ σπαθίσωσι ποντικόν. Ταῦτα ἀρκοῦσι, πιστεῦω, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἐξ ἴσου ἄτοπον καὶ παράλογον εἶναι νὰ ζητῆ τις δρᾶσιν ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Ρακίνα ἢ νὰ περιορίσῃ εἰς τὸν διάλογον τὰ δράματα τοῦ Σαιξπείρου.

Ἄς ἀφήσωμεν λοιπὸν τὸ δῆθεν δρᾶμα καὶ τὸ μελόδραμα εἰς τοὺς χοϊκοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐνῶ τέρονται οὗτοι εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τῶν σκηνῶν τοῦ συνήθους βίου, ἅς ἀναζητήσωμεν ἡμεῖς ἐν τῷ θεάτρῳ εὐγενέστερον τι ἐντύφημα τοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς φαντασίας. Ὑποθέσατε, κύριοι, ὅτι παιανίζει ἡ ὀρχήστρα συμφωνίαν τοῦ Χάυδν ἢ τοῦ Βετόβεν. Τὸ ἄκουσμα τοῦτο ἀρκεῖ ὅπως μεταφέρῃ ἡμᾶς ἐν ἀκαρεῖ εἰς τὴν εὐδαίμονα σφαῖραν, ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε κακοὶ ἄνθρωποι, οὔτε ῥυπαραὶ πόλεις, οὔτε ἄγροὶ ἠλιοκαεῖς ἢ κατεψυγμένοι. Ἀληθές εἶναι ὅτι οἱ πεζοὶ καὶ οἱ ἡμιμαθεῖς ἀποκαλοῦσι περιφρονητικῶς ὄνειρον τὴν ἀνύψωσιν εἰς τοιοῦτον κόσμον, οἱ μέγιστοι ὅμως τῶν φιλοσόφων πάσης ἐποχῆς καὶ χώρας, κηρύττουσιν ἐνὶ στόματι τὸν τέλειον τοῦτον νοητὸν κόσμον πολὺ πραγματικώτερον τοῦ ὑποπίπτοντος εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν καὶ τὴν εἰς αὐτὸν ἀνύψωσιν ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς διαλεκτικῆς ἢ τῆς τέχνης, ὡς τὸν μόνον τρόπον, δι' οὗ δύνανται νὰ προγευθῶσι τῆς μελλούσης μακαριότητος οἱ πατοῦντες τὸν βόρβορον τοῦ τρισαθλίου ἡμῶν πλανήτου.

Ἄλλ' ὁ κόσμος οὗτος, ὁ ἰδανικὸς καὶ ὠραῖος, ὃν ἀπεκάλυψεν εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἡ μουσικὴ, θαμβώνει αἴφνης καὶ τὴν ὄρασιν ἡμῶν, ὑψομένης τῆς αὐλαίας. Ἡ σκηνὴ παριστᾷ ἱερόν τι ἄλσος· εἰς τὸ βάθος αὐτῆς, ἐπὶ τῆς κορυφῆς χλοεροῦ λοφίσκου, στίλβουσιν αἱ στήλαι ἀρχαίου ναοῦ, καὶ κατωτέρω, ὑπὸ τὸ φύλλωμα μεγαλοπρεπῶν δένδρων, τὰ ὕδατα διαυγοῦς λίμνης. Καὶ πάντα ταῦτα, χλόη, μάρμαρα, δένδρα καὶ νερὰ παρίστανται ὑπὸ τὴν μαγικὴν λάμπιν τοῦ νυκτερινοῦ φωτός ὑπὸ ὅψιν ὅλως ἰδιαίχουσας καὶ οὕτως εἰπεῖν ὄνειρώδη. Ἡ σκηνὴ εἶναι ἀκόμη ἔρημος, ἀλλὰ πᾶς τις προαισθάνεται ὅτι τὸ δάσος ἐκεῖνο δὲν κατοικοῦσιν ὄντα, ὡς ἐκεῖνα μεθ' ὧν συναναστρέφεται καθ' ἑκάστην.

Τὰ μετ' ὀλίγον τῷ ὄντι ἐμφανιζόμενα, ἔχουσιν ἔνδυμα διαφανῆ νεφέλην· οὔτε ἡ φωνὴ αὐτῶν ἀκούεται οὔτε τὸ πάτημά των, ἀλλ' ὀλισθαίνουσιν ὡς σκιαὶ ἐπὶ τῆς χλόης ἢ πτερυγίζουσι περὶ τὰ ἄνθη ὡς χρυσαλίδες. Ἄλλ' ἤδη ἐντείνεται ὁ φωτισμὸς τῆς σκηνῆς καὶ ὀγκοῦται ὁ ἦχος τῶν ὀργάνων, ἀγγέλων τὴν προσέλευσιν τῆς πρώτης χορευτρίας, δι' ἧς θέλομεν ἐντρύφήσῃ εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς τέχνης. Ἡ ὀργή, Κύριοι, μὲ πνίγει, ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι εὐρέθησαν οἱ ἱκανοὶ νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι ἡ μὲν *παρτομίμα* δύναται νὰ ἔχη καὶ τινα σημασίαν, ἐνῷ ἡ ὄρχησις δὲν ἔχει κατ' αὐτοὺς καμμίαν. Οἱ βλάκες οὔτοι δὲν ἐννοοῦσιν, ὅτι ὁ συνδυασμὸς αὐτῆς μετὰ τῆς μουσικῆς εἶναι μόνη ἡ δυνατὴ ἐφαρμογὴ εἰς τὰς τέχνας τοῦ ὑπερτάτου νόμου τοῦ *ῥυθμοῦ*, τοῦ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη περιάγοντος ἐν τάξει ὁλόκληρον τὴν κτίσιν. Πρὸ μικροῦ ἡ γυνὴ αὕτη ἐβιάδιζεν, ἔτρεχεν, ἢ ἐπήδα, ἀλλ' ἤδη χορεύει, ὁ δὲ χορὸς, ἦται ἢ ἐν ῥυθμῷ κινήσις, δὲν εἶναι τι αὐθαίρετον ἢ καὶ ἀνθρώπινον, ἀλλὰ κανονίζεται, ὅπως καὶ τῶν σφαιρῶν ἡ ἀρμονία ὑπὸ τοῦ θείου νόμου τῶν *ἀριθμῶν*, ὃν πρῶτος ἀπεκάλυψεν καὶ ἐλάτρευσεν ὁ Πυθαγόρας. . . . »

Ὡς ἴσως ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης, πάντες εἶχομεν ἀναλάβει τὴν υποχρέωσιν ν' ἀφίσωμεν νὰ ἡμιλήσῃ ἐπὶ δίωρον, ἄνευ οὐδεμιᾶς διὰ βρογχασμῶν διακοπῆς, τὸν κ. Βερτολόττην. Ἡ ὑπόσχεσις ἦτο εἰλικρινής, οὐδὲ φαίνεται δίκαιον νὰ κατηγορηθῶμεν ἐπὶ παρασπονδία, ἂν κατίσχυσεν τοῦ ἠρωϊκοῦ ἡμῶν ἀγῶνος κατὰ τοῦ ὕπνου, ἢ κάπως ἀπροσδόκητος παρέμβασις εἰς συζήτησιν περὶ χοροῦ τοῦ Σταγειρίτου καὶ τοῦ Πυθαγόρα.

Ἐν Ἀθήναις, 20 Ἰουλίου 1890.

EMMANOYHΛ ΡΟΙΔΗΣ

ΠΑΙΓΝΙΔΑΚΙΑ

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Ἔνας τυφλὸς ποῦ κάθεται στοῦ δρόμου τῆ γωνιά
 Ἀπ' τοὺς διαβάταις ποῦ περνοῦν ζητεῖ ἐλεημοσύνη
 Περνᾷ κί' ἡ κόρη π' ἀγαπῶ, ἡ ξανθομάλλα ρηά
 Καὶ κάτι τι τοῦ δίνει.